

УДК 378

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.271003>

Наталія Гродзь, аспірантка кафедри педагогіки та інноваційної освіти
Національного університету "Львівська політехніка"

ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

Доведено, що на сьогоднішній день дистанційна освіта стала невід'ємною частиною процесу професійної підготовки майбутніх учителів інформатики в умовах всесвітньої пандемії. Визначено, що суб'єктом механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів у закладах вищої освіти є соціально-економічні системи у вигляді закладів вищої освіти, які проводять професійну підготовку майбутніх учителів з використанням нових інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: професійна підготовка; майбутні учителі; освіта; заклади освіти; учителя інформатики.

Табл. 1. Літ. 5.

Natalia Grodz, Postgraduate Student of the
Pedagogy and Innovative Education Department, Institute of Law,
Psychology and Innovative Education of Lviv Polytechnic National University

FEATURES OF THE MECHANISM OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF INFORMATICS

It has been proven that the advantages provided by the use of the distance education system are indisputable and useful in the context of modern realities. The key of them is the fact that all layers of the country's citizens can use the resources of distance education, and therefore have the opportunity to be full-fledged participants in the educational process: students who, for one reason or another, are forced to be geographically remote from educational institutions, military personnel who, defending our country, expressed a desire to receive one or another type of educational products, employees, in parallel with the established place of work, expressed a desire to receive an additional educational level. It has been established that it is through the distance form that the mechanism of professional training of future teachers of computer science should be considered. It has been proven that today distance education has become an integral part of the process of professional training of future computer science teachers in the context of a global pandemic. The study, effective formation and implementation of the mechanism for distance training of future informatics teachers in higher educational institutions of Ukraine forms a holistic basis for understanding and improving the process of preparing future informatics teachers for the existence of unfavorable external and internal conditions for the functioning of the Ukrainian system, which is relevant, both under pandemic restrictions and post-pandemic consequences, and with limited access to educational resources, through a full-scale Russian invasion of Ukraine. It has been determined that the subject of the mechanism of distance training of future teachers in higher educational institutions are socio-economic systems in the form of higher education institutions that conduct professional training of future teachers using new information and communication technologies.

Keywords: professional training; future teachers; education; educational institutions; teachers of informatics.

Постановка проблеми. Безперечними та корисними у контексті сьогоденних реалій є переваги, які дає використання системи дистанційної освіти. Ключовим з поміж них є факт, що використовувати ресурси дистанційної освіти, а значить, бути повноцінними учасниками освітнього процесу, мають можливість усі верстви громадян країни: студенти, які з тієї чи іншої причини змушені перебувати у географічній віддаленості від освітніх закладів, військовослужбовці, які, боронячи нашу країну, виявили бажання отримати той чи той вид освітніх продуктів, працівники, які, паралельно з усталеним місцем роботи виявили бажання отримати додатковий освітній рівень. Саме через дистанційну форму треба розглядати механізм професійної підготовки майбутніх учителів інформатики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливі аспекти механізму професійної підготовки май-

бутніх учителів розкривалися у роботах таких вчених, як М. Блаут, Т. Боголіб, В. Бородюк, Х. Боуен, А. Віфлеємський, О. Грішнова та ін. Однак низка проблем аспектів сучасного механізму досі залишаються не розкритими повною мірою, що й зумовило вибір означеної тематики і її сучасну актуальність.

Мета дослідження – аналіз особливостей механізму професійної підготовки майбутніх учителів інформатики.

Виклад основного матеріалу. Ключовими елементами механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти є його суб'єкт, об'єкт.

Так, суб'єктом виступають соціально-економічні системи у вигляді закладів вищої освіти, які проводять професійну підготовку майбутніх учителів з використанням нових інформаційно-комунікаційних технологій.

ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

Натомість безпосередньо навчальний процес, який проходить у офлайн форматі та спрямований на всебічну педагогічну підготовку студентів у будь-яких зовнішніх і внутрішніх умовах реалізації освітнього процесу, в тому числі в умовах всесвітньої пандемії.

Базові принципи реалізації механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії представлені на табл. 1.

Отже, основні етапи реалізації механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інфор-

Таблиця 1

Базові принципи реалізації механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії

Принцип	Сутність принципу
Адаптивності	Відповідно до цього принципу, ключовим завданням механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії є формування такого змісту та реалізаційних особливостей, які дали б йому можливість повною мірою забезпечувати швидкі реалізаційні можливості та пристосувальні заходи, що допомогли б йому ефективно функціонувати у будь-яких зовнішніх та внутрішніх умовах.
Результативності	Сутність цього принципу виявляється у векторизації механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України на досягнення найкращих результатів, виконання усіх поставлених завдань, оперативно долаючи всі перешкоди та проблеми його повноцінної реалізації.
Системності	Полягає у наявності чітких взаємозв'язків та функціональних ієрархій у структурі механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України, що виявлятиметься у злагодженому функціонуванні всіх його складових та досягненні поставлених перед дистанційною підготовкою майбутніх учителів інформатики цілей та завдань.
Інтегрованості	Попри те, що дистанційна підготовка має різні відмінності від традиційного освітнього процесу, всі елементи механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України мають бути узгоджені та відповідати потребам нормам усталеного освітнього процесу в закладі вищої освіти.
Комплексності	Сам собою механізм дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії повинен складатись зі визначеної кількості узгоджених та пов'язаних між собою елементів для отримання найкращих результатів та досягнення всіх поставлених перед дистанційним освітнім процесом цілей.

Сформовано автором на основні джерел [1–5]

матики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії є такими:

Етап 1. Визначення цілей, суб'єктів, об'єктів що є ключовим початковим елементом всього процесу дистанційної освіти. Без чіткого розуміння усіх учасників процесу дистанційної освіти, неможливо реалізувати ефективний механізм дистанційної підготовки, який би повною мірою заміняв усталені форми освітнього процесу. На цьому етапі формується також ключові ролі та сфери функціональної діяльності всіх учасників дистанційної освіти.

Етап 2. Виявлення загроз. Цей етап включає у себе всю діяльність, що спрямована на аналіз та ідентифікацію всіх можливих зовнішніх і внутрішніх загроз, які можуть негативно вплинути на реалізацію механізму дистанційної підготовки майбут-

ніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії. Окрім того, на даному етапі формується низка заходів, що мають на меті повну ліквідацію чи мінімізацію впливу цих загроз.

Етап 3. Оцінювання якості підготовки майбутніх учителів інформатики у контексті реалізації дистанційних технологій. На цьому етапі відбувається оцінка рівня знань майбутніх учителів інформатики за допомогою різного виду оцінних методів (контрольна письмова робота, усний залік, тестування, інтерактивні завдання). Після проведення оцінювання відбуваються аналіз, систематизація та узагальнення результатів, а також порівняння їх з аналогічними результатами в умовах очної форми навчання.

Етап 4. Формування системи забезпечення дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії, передбачає теоретичне обґрунтування всіх елементів, які необхідні для формування міцних взаємозв'язків та узгодженої діяльності всіх елементів реалізації механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії.

Етап 5. Узгодження освітньої діяльності з чинними національними та міжнародними стандартами якості освітньої підготовки. Відбувається процес стандартизації і адаптації процесу дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики відповідно до чинних національних та міжнародних нормативно-правових актів, приписів, рекомендацій та вказівок. Відповідно до цієї регулятивної та рекомендаційної інформації, формуються внутрішні документи і норми реалізації процесу дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії.

Етап 6. Визначення форм, методів та інструментів механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії. Відповідно до ідентифікації всіх учасників процесу дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики, аналізу загроз цьому процесу та методів їх усунення, оцінки ефективності означеного процесу, а також визначення системи його ресурсного забезпечення, відбувається відбір найбільш ефективних форм, методів та інструментів механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики для конкретного закладу вищої освіти у визначених зовнішніх та внутрішніх умовах існування.

Етап 7. Розроблення плану реалізації механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України в умовах всесвітньої пандемії. На цьому етапі відбувається формування більш чіткого плану реалізації даного механізму із чітким зазначенням всіх проміжних та кінцевих результатів, а також формування більш жорстких часових рамок для кожного етапу.

Висновки. Таким чином, на сьогоднішній день дистанційна освіта стала невід'ємною частиною процесу професійної підготовки майбутніх учи-

телів інформатики в умовах всесвітньої пандемії. Дослідження, ефективне формування та реалізація механізму дистанційної підготовки майбутніх учителів інформатики у закладах вищої освіти України формує цілісний базис для розуміння та удосконалення процесу підготовки майбутніх учителів інформатики за несприятливих зовнішніх та внутрішніх умов функціонування системи України, що є актуальним, за умов як пандемічних обмежень та постпандемічних наслідків, так і обмеженого доступу до освітніх ресурсів, через повномасштабне вторгнення росії в Україну.

ЛІТЕРАТУРА

1. Halstead V. Teacher Education in England: analysing change through scenario thinking. *European Journal of Teacher Education*. 2003. Vol. 26 (1). P. 63–75.
2. Knobbs C.G., Grayson D.J. An approach to developing independent learning and non-technical skills amongst final year mining engineering students. *European Journal of Engineering Education*. 2012. Vol. 37 (3). P. 307–320.
3. Левовицький Т. Професійна підготовка і праця учителів: наукове видання / переклад з польського. А. Івашко. Київ – Маріуполь : Видавництво “Рената”, 2011. 119 с.
4. Історія зарубіжної педагогіки: конспект лекцій / упоряд.: Л.В. Мальяр, М.І. Кухта. Ужгород: ДВНЗ “УжНУ”, 2020. 64 с.
5. Гриньова В.М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та методичний аспекти). Харків: Основа, 1998. 300 с.

REFERENCES

1. Halstead, V. (2003). Teacher Education in England: analysing change through scenario thinking. *European Journal of Teacher Education*. Vol. 26 (1). pp. 63–75. [in English].
2. Knobbs, C.G. & Grayson, D.J. (2012). An approach to developing independent learning and non-technical skills amongst final year mining engineering students. *European Journal of Engineering Education*. Vol. 37 (3). pp. 307–320. [in English].
3. Levovytskyi, T. (2011). Profesijna pidhotovka i pratsya vchyteliv [Professional training and work of teachers: scientific publication]. Translation from Polish A. Ivashko. Kyiv – Mariupol, 119 p. [in Ukrainian].
4. Istoriya zarubizhnoyi pedahohiky: konspekt lektsiy (2020). (Ed.). L.V. Malyar, M.I. Kukhta. Uzhhorod, 64 p. [in Ukrainian].
5. Hrynova, V.M. (1998). Formuvannya pedahohichnoyi kultury maybutnoho vchytelya [Formation of pedagogical culture of the future teacher] (teoretychnyy ta metodychnyy aspekty). Kharkiv, 300 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.10.2022

“Не в кількості знань полягає освіта, а в повному розумінні й майстерному застосуванні всього того, що знаєш”.

Адольф Дістервег
німецький педагог-демократ

